

Vlaanderen
is omgeving

MINARAAD
milieu & natuur

Winterpakket “Clean Energy for All”

Welke impact zal dit pakket hebben op het Vlaamse beleid?

STRATEGISCHE
ADVIESRAAD
VOOR HET
BELEIDSDOMEIN
LEEFMILIEU
NATUUR
EN ENERGIE

Winterpakket algemeen

- **Op 30 november 2016 onthulde de Europese Commissie haar “Winterpakket”: “Clean energy for all Europeans”**
 - Vervolg op 20-20-20 kader - vanaf 2021-2030
 - 8 legislatieve voorstellen + aanvullende documenten
 - Onderdeel van > 40 geplande maatregelen uitbouwen/versterken Energie Unie
 - EC: Hiermee 80% programma EC bekend gemaakt

MINARAAD
milieu & natuur

Vlaanderen
is omgeving

Stefanie Corens

STRATEGISCHE
ADVIESRAAD
VOOR HET
BELEIDSDOMEIN
LEEFMILIEU
NATUUR
EN ENERGIE

Winterpakket algemeen

- **Implementatie**

- To do: goedkeuring Europees Parlement en EU LS
- Gewone legislatieve procedure = +/- 18 maanden
- Het grootste deel zal goedgekeurd worden
 - België/Vlaanderen: Wat zien we niet zitten + legitimeren waarom niet/onder welke voorwaarden wel

- **Maltese voorzitterschap**

- 01/01/17 – 30/06/17
- Januari – maart: RL EE + EPB
- April – juni: RL Energiemarkt + Governance + HEB

Insteek toekomstig Vlaams beleid

- **Vlaanderen: 2017 cruciaal jaar**

- verkiezingen 2018 & 2019

- **Toepassingstermijn Europees pakket**

- Halen energiedoelstellingen 20-20-20 pakket: 2020
- Halen doelstellingen nieuwe energie- en klimaat pakket: vanaf 2021
- Beiden: voorbereidingen voor LS: 2018-2021

- **Scenario presentatie = volledige implementatie winterpakket**

- Stand van zaken
- Uitdagingen voor het Vlaams beleid
 - Korte termijn (deze legislatuur)
 - Middellange termijn (volgende legislaturen)

A. Energiearmoede

- **WINTERPAKKET**

- **Herziening richtlijn energie-efficiëntie (2006; 2012)**
 - Beleid energiearmoede gebeurde reeds → versterkt
 - Doel: armoede bij de wortel aanpakken:
 - Lage inkomens
 - Weinig energetisch efficiënte huisvesting
 - (Nieuwe) aanpak
 - Sociaal beleid en maatregelen EE
 - NIET meer: sociale tarieven
 - ✓ Enkel tijdelijk (overgangsperiode)
 - Governance: aanleveren en opvolgen gegevens
 - Opvolgen en mogelijkheid tot bijsturen

A. Energiearmoede

- **BELEID VLAREG**

- Conceptnota Energiearmoedeprogramma (04/03/16)
 - 34 acties uit aanbevelingen stakeholders
 - Optimaliseren SODV's + doelgroepgericht energie-efficiëntie-instrumentarium
 - Concrete maatregelen → jaarlijks rapporteren
- Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2015-2019 (juli 2016)

- **UITDAGING**

- Slimme meter met budgetmeterfunctionaliteit? (KT)
- Voorbereiden uitdoofscenario sociale maximumprijzen? (MLT)

B. Meten/communiceren cijfers

- **WINTERPAKKET**

- Herziening richtlijn energie-efficiëntie (2006; 2012)
 - Aanpassingen meten van energieconsumptie:
 - Gas en elektriciteit = manier gemeten en aangerekend
 - Gelijkaardig instrument: W/K en water
 - Nieuwe meters → 2020: op afstand leesbaar
 - Bestaande meters → 2027: op afstand leesbaar
✓ALS K-E
- Herziening richtlijn energieprest gebouwen (2007; 2010)
 - Beschikbaar stellen betere/meer data gebouwen
 - Data energieconsumptie
 - Databases energieprestatiecontract (ESCO)

B. Meten/communiceren cijfers

- **BELEID VLEREG**

- Beslissing uitrol slimme meter (2017?)
 - Verwijzing RA, beleidsnota, beleidsbrief
 - Conceptnota slimme meter
- Aanpassing energiebesluit – warmtemetingen (12/2016)

- **RESOLUTIE VLAP**

- Stapsgewijze uitbouw slimme netten en meters

- **UITDAGING**

- Welke consumenten bij gesegmenteerde uitrol (KT)
- Timing toepassing slimme meter? (KT)
- Verdere uitrol warmte- en watermeter? (KT/MLT)
- Wat met terugdraaiende teller? (KT)

C. Renovatie

- **WINTERPAKKET**

- Herziening richtlijn energie-efficiëntie (2006; 2012)
 - 2030: 30% als collectief bindende doelstelling (EU)
 - Verbeteren financiering energie-efficiëntie
 - Meer samenwerking tussen alle stakeholders
 - Vergroten scope en verstrengen minimum vereisten gebouwen, producten en voertuigen
 - Beter informeren en betrekken consumenten
- Herziening richtlijn energiepres gebouwen (2007; 2010)
 - ↑ potentieel EE in bestaande gebouwen
 - Bepalingen opgenomen over LT renovatiestrategie
 - Meenemen innovatieve en “slimme” technologie
 - ✓ Commerciële gebouwen ≥ 10 parkeerplaatsen: laadpalen voor elektrische wagens voorzien

C. Renovatie

- **BELEID VLAREG**

- Digitale woningpas (2017?)
 - Verwijzing beleidsbrief
 - Element van het Renovatiepact
 - Uniek integraal elektronisch dossier woning
- Terraproject (2017?)
 - Verwijzing beleidsbrief
 - Energiedatabank: alle E-informatie gebouwen en infrastructuur publieke entiteiten
 - Publiek beschikbaar: rapporten en maatregelen

- **RESOLUTIE VLAP**

- Uitvoering geven aan het Renovatiepact
- Alternatieve financiering via o.a. een ESCO-fonds

C. Renovatie

- **UITDAGING**

- Bundelen gegevens = eerste stap (KT+MLT)
 - Activeren potentieel EE bestaande gebouwen
- (Alternatieve) financiering (KT + ML)
- Timing verouderde gebouwen (KT +MLT)
 - Meer dan 58% procent van de eengezinswoningen in Vlaanderen is gebouwd voor 1970, dus voor de eerste energiecrisis van 1974 en 1979.
- Indien globale kwaliteit slecht en niet K-E om te renoveren
→ slopen en heropbouw (KT + MLT)

D. Ondersteuning HEB

- **WINTERPAKKET (1)**

- Herziening richtlijn hernieuwbare energie (2009; 2011; 2013; 2014)
 - 2030: 27% als collectief bindende doelstelling (EU)
 - LS: 10-49% - Belgische/Vlaams?
 - De nationale doelen van 2020 als startbasis
 - Europese harmonisatie → leiderschapsrol houden
 - Doel = duidelijker legaal kader; onzekerheden voor investeerders reduceren, administratieve lasten ↓
 - Toolkit om ondersteuningssystemen HEB meer marktgericht, K-E, conform EU staatsteunregels en op EU niveau meer geharmoniseerd te maken
 - ✓ Vb: technologie specifieke/neutrale tender

D. Ondersteuning HEB

- **WINTERPAKKET (2)**

- Prioritaire toegang mature HEB valt weg
 - Gelijk speelveld voor alle energietechnologieën
 - Hindernissen wegwerken → echte marktwerking
 - Nog wel: bestaande/kleinschalige install en demonst
- Vergunningsprocedures stroomlijnen
 - 1 administratief contactpunt (one-stop-shop)
 - Max 3 jaar gew en max 1 jaar repowering
 - Demonstraties, projecten <50kw: notificatie
- Participatie overheen landsgrenzen
 - 2025 ($\leq 10\%$) en 2030 ($\leq 15\%$) opengesteld andere LS
 - = gemeensch o-syst of o-sys LS open stellen (SWO)
 - = ook gezam projecten HEB $\neq$ LS of 3de partij (ook betrekken private partners)

D. Ondersteuning HEB

- **BELEID VLAREG (1)**

- Afbouw steun marktrijpe technologieën (Bf in OT)
 - Verwijzing RA, beleidsnota

- **RESOLUTIE VLAP**

- Kiezen voor de meest K-E vormen van HEB

- **UITDAGING**

- Evaluatie/omschakeling o-mechanismen? (KT)
- Tendering (KT)
- Harmonisering binnen VLAREG (groene warmte) (KT)
- Impact wegvallen prioriteitstoegang in VI (MLT)
- Nieuw o-systeem met buurlanden/privé + buitenlandse/privé partner (MLT)

D. Ondersteuning HEB

- **BELEID VLAREG (2)**

- Fast Lane/Windplan (16/12/16)
 - Realisatie windturbines (o.a. vergunningen) ↗
- Omgevingsvergunning (vanaf 23/02/17)
 - Milieuvergunning + stedenbouwkundige vergunning

- **RESOLUTIE VLAP**

- Energiemarkt die gunstig is voor de integratie v HEB

- **UITDAGING**

- 1 nationale autoriteit vergunningen (MLT)
 - ✓ Lessen trekken uit ervaring “one-stop-shop” PCI
- Max 3 jaar vergunningen (ook windturbines) (MLT)

E. Rol van de consument

- **WINTERPAKKET**

- Herziening richtlijn gemeenschap regels interne E-markt
 - Versterken rol van de consument
 - ✓ Duidelijke en betrouwbare info → gratis minstens 1 prijsvergelijkingstools
 - ✓ Prijsstructuur → transparanter (via factuur)
 - ✓ Kostprijs switchen = afgeschaft
 - ✓ Gebruik maken nieuwe energiediensten (DSR) of nieuwe technologieën (slimme meters)
 - ✓ Opheffen barrières markt: onbeperkt op het net zetten + vergoeding
 - ✓ Geen prijsregulering via maximumprijzen meer – sociale tarieven = transitieperiode

E. Rol van de consument

- **BELEID VLAREG**

- Prijsvergelijkingstool vb V-test (vorige legislatuur)
 - Ook alternatieven zoals mijnenergie.be
- Geen boetes meer bij switchen leverancier (Fed)
- Legislatief voorstel flexibiliteit en slimme toepassingen (2017?)

- **UITDAGING**

- Gebruik maken nieuwe energiediensten & technologie (KT)
- Onbeperkt stroom op het net zetten tegen vergoeding + terugdraaiende teller (KT)

F. Ondersteuning verwarming/koeling

- **WINTERPAKKET**

- Herziening richtlijn hernieuwbare energie
 - Aandeel HEB in verwarming en koeling
 - ✓ Jaarlijks aandeel HEB laten stijgen met 1%
 - ✓ Consumenten (gebouw/appartement): mogelijkheid om aan aankoop W/K te stoppen INDIEN betere energieprestatie gebouw via maatregelen op (ver)bouwniveau.
 - ✓ Governance: aanleveren en opvolgen gegevens
- Herziening richtlijn energie-efficiëntie
 - ✓ Jaarlijkse besparingsdoelstelling van 1% bij aanbieders van verwarming/koeling

F. Ondersteuning verwarming/koeling

• BELEID VLAREG

- WKK-certificaten/WKC (Energiedecreet)
 - WKC voor primair bespaarde energie t.o.v. de gescheiden opwekking van warmte/koude en elektriciteit → verkocht op certificatenmarkt
- Call groene warmte (vorige legislatuur – aanpassing)
 - = I-steun: biomassa, groene warmte, biogas, geothermie
 - Nieuwe call voor 2017
- Kader warmtenetten en koudenetten (23/12/16)
- Warmteplan (2017?)
 - = om onderbenutte potentieel warmte te gebruiken

F. Ondersteuning verwarming/koeling

• UITDAGING

- Aanleveren cijfers → uitwerking kader warmtenetten (KT/MLT)
- Aandeel HEB in verwarming/koeling jaarlijks met 1% te doen stijgen (MLT)
- Concretisering van besparingsdoelstelling van jaarlijks 1% van het jaarlijks volume van aanbieders van verwarming/koeling (MLT)
- Concretisering stoppen contract consumenten (op gebouw-niveau / in appartementen) bij verbetering energieprestatie van hun gebouw via maatregelen op (ver)bouwniveau (MLT)

G. DO-criteria biomassa

- **WINTERPAKKET**

- Harmonisering duurzaamheidscriteria EU
- DO hout voor E-productie + LULUCF
- Uitstootbeperkingen biomassa en biogas
- Governance: Aanleveren en opvolgen gegevens

- **BELEID VLAREG**

- Wijziging Energiebesluit: DO voor vaste biomassa energietoepassingen + ILUC (2017?)
- Gebaseerd op Nederlandse criteria
- Al principieel, adviesraden en Rvst

- **UITDAGING**

- Checken overeenstemming EU
- Uitwerking via MB

H. (Middel)lange termijnvisie

- **WINTERPAKKET (1)**

- Nieuwe richtlijn: regelen governance
- Bestaande cijfers bundelen en aanvullen
- 2 pijlers:
 - State of the Energy Union Report (jaarlijks)
 - Politiek instrument: prioriteiten aangeven
 - Landenfiches in bijlage (dim Energie Unie)
 - Nationaal geïntegreerd E+Kplan (2 jaarlijks)
 - Energiemix
 - Fiscale maatregelen
 - Subsidiereregels en andere regels
 - Doelstellingen voor de dim Energie Unie
 - Beleidsmaatregelen om de doelen te halen
 - Projectie ref-scenario + beleidsscenario(s)

H. (Middel)lange termijnvisie

- **WINTERPAKKET (2)**

- Nationaal geïntegreerd E+Kplan
 - Doel
 - ✓ Strategie LT (met cycli van 10 jaar)
 - ✓ Opvolgen, sturen en afstemmen
 - ✓ Alle betrokken beleidsdomeinen en actoren integreren
 - Timing
 - ✓ 01/01/2018 = ontwerp (en overleg)
→ België: federaal en gewesten E + K
 - ✓ 2019: definitief plan
 - ✓ 2021: eerste evaluatie EC vooruitgang + bijsturing
 - Geen echte bestraffingen/boetes

H. (Middel)lange termijnvisie

- **WINTERPAKKET (3)**

- Nationaal geïntegreerd E+Kplan
 - Wat als verwezenlijkingen LS onvoldoende?
 - A. Hernieuwbare energie
 - Fin instrument (fonds) : K-E HEB projecten EU
 - Alternatieven: maatregelen die aandeel HEB in transport- of verwarmingssector doen ↗
 - B. Energie-efficiëntie
 - Maatregelen om EE in gebouwen, producten en transport te verbeteren
 - Ruimte voor bijsturing?
 - ✓ 1 x tijdens cyclus van tien jaar = 2024

H. (Middel)lange termijnvisie

- **BELEID VLAREG**

- Vlaamse Energievisie (2017?)
 - RA, beleidsnota en beleidsbrief
 - Energie- en klimaattoppen
 - Stroomversnelling

- **RESOLUTIE VLAP**

- Vlaamse en interfederale energievisie (pact)
- Wegwerken drempels en tegenstrijdigheden in EU-wetgeving i.f.v. het behalen klimaatdoelstellingen
 - Governance structuur

H. (Middel)lange termijnvisie

- **BELEID BELGIE**

- Intra-Belgisch energiepact (2017?)
 - ✓ RA (Vl, Be), beleidsnota en beleidsbrief
 - ✓ Politieke samenwerking horizontaal/verticaal
 - ✓ ENOVER, CCIM, Nationale Klimaatscommissie
- Geïntegreerde nationale E+K plannen

- **UITDAGING**

- Timing!!! (KT)
- Samenwerking – veel actoren + veel beleidsdomeinen (KT en MLT)
- Ook intern (Be en Vl) wegwerken drempels en tegenstrijdigheden in wetgeving i.f.v. het behalen klimaatdoelstellingen

MINARAAD
milieu & natuur

Bedankt voor uw aandacht

STRATEGISCHE
ADVIESRAAD
VOOR HET
BELEIDSDOMEIN
LEEFMILIEU
NATUUR
EN ENERGIE